

Hebere vūahú

Vūahú túaró nūhú

Yia túara ho vūahú mu á wa yí zū. B̀anso túara ho ǹon b̀ia tà a Yeesu yi na le lònbee lè mí síwà yú. O túara ho ǹon ̀a yi b̀era a na à ̀a yí p̀í le Dónbeení b̀io, ká ̀a hení mí sía à f́ará d̀ín, à zūn le b̀io ó o Yeesu wó á po mu b̀io búenb̀uen.

Ho vūahú mu wee zéení le le Dónbeení d̀ín mí Za Yeesu wán zéeníánaa miten lè ̀a ǹupua á mu vóráa. Le *Dónbeení ni-cúa f̀erowà ó orén b̀io nūhú wi po. O po ho wáayi tonkarowà, á po a *M̀oyiize là a Zozue (1–3).

O Yeesu mu b̀io nūhú wi po le *Dónbeení yankarowà na yánkaa wi. Orén lé yia lé le Dónbeení yankaro binbirí. Lé b̀un te b̀io le Dónbeení mu wee s̀en ̀a ǹupua b̀è-kora día à kánínáa ̀a mu húmú yi o p̀anká yi. B̀io ó o *Isirayεle ǹipomu f̀u wee ya h́a muini lè ̀a bà-kùio na le Dónbeení yi, lé b̀un f̀u wee zéení a Yeesu *Krista na ̀ueé hí b̀io (4–10).

Ho vūahú lii véení wee hení ̀a k̀erètíewa sía à ̀a wíoka ca mí kuio le Dónbeení b̀io yi. B̀io le Dónbeení ǹipomu f̀u f́ará d̀innaa mí síadéro le Dónbeení yi á ho vūahú mu b̀ia b̀io. Ho mún wee k̀arán ̀a ǹupua à ̀a k̀aráfá miten o Yeesu mí dòn yi. Le ̀a fá mí ỳo wo yi, à h́ mí sía le lònbee lè mí síwà yi, á f́ará d̀ín f́úaa mu véení (11–13).

Le Dónbeení d̀ín mí Za wán wee b̀ioráa

¹ Le Dónbeení yánkaa d̀ín ̀a ni-cúa f̀erowà wán á bíaráa lè wán ̀uaawa. Le wó mu p̀onna c̀èrèè

yi, á le bíoró làa ba mún síiwà boo. ² Εε ká hã làa na kà wán hã pònna vaa véení, á le ðin mí Za wán wee bíoráa làa wεn. Lé le Za mu le ðin wán á léraráa mu bío búenbúen. Lé orén le wáa dó mu bío búenbúen níi yi. ³ Orén lé yia le Dónbeenĩ cùkú beenĩ wee mi yi. Bío á le Dónbeenĩ karáa lé bún ó orén mún karáa. O guan mu bíowa búenbúen ðinia lé mí bíonĩ na pánká wi. Lé orén le Dónbeenĩ ðin wán á séraráa ba nùpua bè-kora día, á ba wee ce le yahó. Bún món ó o yòó kará ho wáayi le Dónbeenĩ nín-tiání, dén na po mu bío búenbúen.

Le Dónbeenĩ Za po ho wáayi tonkarowà

⁴ Làa bío le Dónbeenĩ Za po poráa ho wáayi tonkarowà, lé kà síi á le yèni na le wee ve làa wo mún po poráa ba yèni. ⁵ Le Dónbeenĩ ðin yí bía làa wáayi tonkaro búí le:

«Fo lé í Za.

Ho zuia nii wán á í lé mĩn Maá.»*

Le mún ðin yí bía bío kà là a búí:

«Ínén á à wé bãn Maá,

ó orén á à wé í Za.»†

⁶ Ká pãahũ na le Dónbeenĩ tonkaa mí Za kĩnleso ho ðimíjá yi, á le bía bío kà:

«Ho wáayi tonkarowà búenbúen ko ba wé búaani a.»‡

⁷ A le bèn bía ho wáayi tonkarowà ðání yi le:

«Le Dónbeenĩ wee wé à le tonkarowà keń lòn pinpiró,

le wee wé à le ton-sáwá mu keń lòn dõhũ ðenni.»§

* **1:5** Mi loĩ Lení vūahũ (Psaumes) 2.7 † **1:5** Mi loĩ Samuwεεle cúa-ɲun níi vūahũ 7.14 ‡ **1:6** Mi loĩ Lándá zéeniló vūahũ (Deutéronome) 32.43 § **1:7** Mi loĩ Lení vūahũ (Psaumes) 104.4

- 8 Ká le màhã bía bïo kà mí Za dǎní yi:
 «Ũnén Dónbeenĩ, ũ béeĩ díró jii máa fi máa mi.
 Fo ò pa ũ nìpomu bïo lè ho térénló.
 9 Fo wa bïo téréna, fo jina mu bè-kora.
 Lé bũn nɔn á ínén na lé ũ Dónbeenĩ á kúaa ho jiló
 ũ jùhũ wán
 à zéeni le í tà ũ bïo.
 Lé bũn wéera ũ sii.
 Í dó ho cùkú foñ á po mi ninzàwa na ká.»*
- 10 Le pá bínia bía bïo kà mí Za mu dǎní yi:
 «Mu jùhũ búakánii ká bïo búii ðin yí léra, á ũnén
 Núhũso lé fo léra ho tá,
 á lé fo mún léra ho wáayi.
 11 Bũn bè-lénna so búenbúen khii vé, ká ũnén á à
 keĩ bĩn féeé.
 Ho wáayi lè ho tá wé è khè lòn sí-zinia.
 12 Fo ò bi mu lòn báká beenĩ á à bàrà,
 mu ù yèrémá lòn sí-zinia,
 ká ũnén á à ðin làa bïo fo karáa, fo ò keĩ bĩn féeé.»†
- 13 Le Dónbeenĩ ðin yí bía làa wáayi tonkaro búii le:
 «Buee keení í nín-tiánĩ,
 fúaa ká í búrá ũ zúkúsa ũ tá
 á ũ bò ũ zení wán.»‡
- 14 A ba tonkarowà na wee lé ho wáayi bèn lé ba
 yén? Ba lé le Dónbeenĩ ton-sáwá. Le wee tonka ba
 à ba buee séeni bía á à yí ho kǎniló le Dónbeenĩ cǎn.

2

Mi wa dé ho kǎniló bïo le sòobéé yi

* **1:9** Mi lorí Lení vùahũ (Psaumes) 45.7-8 † **1:12** Mi lorí Lení vùahũ (Psaumes) 102.26-28 ‡ **1:13** Mi lorí Lení vùahũ (Psaumes) 110.1

¹ Lé bǔn nǎn á bǐo wa ɲá á wa ko wa ɓua lè wa sòobéε, bèra a na wa yí ví. ² Le Dónbeenĩ ɲi-cúa na ho wáayi tonkarowà mà á bǐo lé ho tǔiá, á nùpue lée nùpue na ɓèn yí bò hã yi, wón yú mu ɓàn lònbee na ko làa wo.* ³ Awa, ká warén mún yí dó ho kǎníló na kà ɓàn síi bǐo le sòobéε yi, á wa so dà à kǎní waten le lònbee na ko làa wen yi le? Ho kǎníló mu bǐo lé o Núhũso mítén á nín-yání buera mu. A bǐa ɲá mu á zéenia lè warén le ho bǐo bon. ⁴ A le Dónbeenĩ zéenia le bǐo ɓa bǐa bon. Le zéenia mu lè mu yéréké bǐowa lè mí síiwà na wee zéení le pánká, lè mu bǐowa wéró pánká na lerén mí bæere Hácírí wee na ɓa nùpua yi làa bǐo le síi vá yi.

Le Dónbeenĩ dǎn o Yeesu wán wee kǎninda ɓa nùpua

⁵ Le Dónbeenĩ yí dó ho yǐrón dǐmǐɲá na wa wee bǐo bǐo ho wáayi tonkarowà níi yi. ⁶ Le Dónbeenĩ bióni vǔahú yi, ó o ɓúi yàá túara bǐo kà:

«Éε Dónbeenĩ! O nùpue lée wée á fo ò leékaráa o bǐo?

O nùpue lée wée á fo ò paráa o bǐo?

⁷ Fo wó á ho wáayi tonkarowà bǐo ɲúhũ wi á po a ho pèn-za dèε yi.

Bǔn mǎn á fo bǐnía wó ó o yú ho cùkú lè le yèni,

⁸ fo bàrá a mu bǐo ɓúenɓúen ɲúhũ wán.»†

Bǔn wee zéení le le Dónbeenĩ wó ó o wi mu bǐo ɓúenɓúen ɲúhũ wán, á dèε ɓúi yí ká. Εε ká hã làa na kà wán á wa dǎn yí máa mi mu. ⁹ Εε ká bǐo kà lé

* **2:2** Le Dónbeenĩ ɲi-cúa na le tonkarowà mà: Mu wee bǐo o Mɔyiize làndá bǐo dǎní yi. Ba zúífùwa cǎn á le Dónbeenĩ dǎn ho wáayi tonkarowà wán á bǐaràa là a Mɔyiize. † **2:8** Mí loń Lení vǔahú (Psaumes) 8.5-7

bïo wa zũ: Le Dónbeenĩ wó á ho wáayi tonkarowà bïo jùhũ wi á po a Yeesu ho pòn-za dèe yi. A hã laà na kà wán á le bíníá wó ó o yú ho cùkú lè le yèni le lònbee na ó o lá á húrunnáa bïo yi. Le wó mu kà síi bèra a na à le sãamu pànká yi, ò o húmú bïo séení 6a nùpua búenbúen. ¹⁰ Mu bon, mu se à le Dónbeenĩ na léra mu bïo búenbúen, dïo buan mu búenbúen díníá à wé ò o Yeesu kãa le lònbee yi bèra a na ò o bïo jii sí làa bïo mu lá ko mu wéráa. Le wó kà síi bèra a na à 6a nùpua cèrèe páaní le cùkú yi làa de. Lé o Yeesu wó á 6a nùpua cèrèe wé è yíráa ho kãniló. ¹¹ O Yeesu lé yia wee wé à 6a nùpua ce le Dónbeenĩ yahó. A bïa ó o wee wé à 6a ce bán búenbúen làa wo wãa lée Maá nì-kéní zàwa. Lé bũn te bïo ó o Yeesu wee veráa 6a lè mín zàwa lè mín hínni ká mu n̄yio mía wo yi. ¹² Bïo kà lé bïo ó o bía:

«Dónbeenĩ, ìi zéení ũ bïo lè wàn zàwa lè wàn hínni.

Ìi khòní fo ũ n̄pomu búenbúen t̄lahũ.» †

¹³ O mún bía le:

«Ìnén á à dé ì síi le Dónbeenĩ yi.»

O pá bíníá bía le:

«Lé wen na páanía wi, ìnén lè 6a zàwa na fo non mi.» §

¹⁴ Awa, á bïo á bán zàwa so lé 6a nùpua binbirí, ó o Yeesu mí bæere mún lá 6a síi, bèra a na ò orén mí bæere húmú pànká yi ò o yí ho pànká o *Satáni wán, yia wee wé à 6a nùpua hí, ¹⁵ ò o mún kání bïa búenbúen na mu húmú zónló lá can lòn wobáaní 6a síi wizooní búenbúen yi. ¹⁶ O Yeesu mu cén

† 2:12 Mí loñ Lení v̄uahũ (Psaumes) 22.23 § 2:13 Mí loñ Ezayii v̄uahũ 8.18

yí ɓuara wáayi tonkarowà séeniló ɓio yi. Lé o *Abarahaamu m̀nmanía ó o wà ɓueé séení. ¹⁷ Lé ɓɓn nɔn ó o ko ò o láráa mín zàwa lè mín hɓnni síi binbirí, bèra a na ò o dàń wé mín zàwa lè mín hɓnni mu yankarowà ɓúhúso, á zū ɓa nùpua màkàrí, á láayi wi le Dónbeenĩ c̀n, à le Dónbeenĩ wé sɛn ɓa nùpua bè-kora día. ¹⁸ A ɓio ó o Yeesu mí ɓεεre káa le lònbee yi á kúará khéra, lé ɓɓn nɔn ó o dà wee séenínaa ɓia ɓúenɗúen na ho kúará khénló wee yí.

3

O Yeesu ɓio ɓúhú wi po a M̀yiize

¹ Lé ɓɓn nɔn á minén wàn zàwa lè wàn hɓnni na ɓio sà le Dónbeenĩ yi, minén na le mún hueekaa à mi níni keń le ɓio yi, mi le mi yilera keń o Yeesu ɓio wán. Lé orén le Dónbeenĩ tonkaa ó o ɓueé wó ɓio wa dó wa sía yi wee ɓio wéréwéré yankarowà ɓúhúso. ² Le Dónbeenĩ léra a ò o sá ho tonló mu, ó o mún bò ɓio ɓúenɗúen na le le o wé yi, làa ɓio ó o *M̀yiize yánkaa wóràa mu lè le Dónbeenĩ nìpomu. ³ Eε ká a Yeesu màhá ko lè ho cùkú á po a M̀yiize, làa ɓio á yia son le zii koráa lè ho cùkú á po le zii mí ɓεεre ɓio síi. ⁴ Mu bon, zii na wi à nùpue yí son le dén mía. Ká le Dónbeenĩ lé ɗio ɓèn wó á mu ɓio ɓúenɗúen wi làa ɓio mu karáa. ⁵ O M̀yiize yánkaa bò ɓio le Dónbeenĩ le o wé yi le zii nìpomu ɓúenɗúen t̄ahú. Wón lé le Dónbeenĩ ton-sá, á ɓio ó o wee wé ko mu zéení le Dónbeenĩ ɓi-cúa na le è fεε. ⁶ O *Krista mún bò ɓio le Dónbeenĩ le o wé yi ká wón ɓèn lé le Za, á le bàrá mí zii nìpomu ɓúhú wán. ɓɓn nìpomu so lé warén, ká wa wíokaa henía wa sía wee lòní ɓio wa dó wa sía yi.

Bĩa dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi khiĩ kerĩ le vũrĩnà yi

- ⁷ Lé búñ n̄n le Dónbeenĩ Hácírĩ bía bĩo kà:
«Ho zuia, ká le Dónbeenĩ wee bío làa mia,
⁸ à mí yí wé lòn nùpua na yí wi 6a jí dèe
làa bĩo á mí wóráa mu ho p̄ahũ na mi k̄ã á
khũaana le Dónbeenĩ jii yi ho tá henĩ yi bĩo
síi.
⁹ A le bía le m̄n 6̀uaawa yánkaa khũaana mí jii yi
ho tá henĩ yi
á khéraráa mí kúará
à 6a j̄n̄ m̄n bĩo mi wó hã lúlúio 6̀uará-j̄n̄n yi.
¹⁰ Lé búñ te bĩo á le síi c̄n̄áa 6a yi, á bía bĩo kà:
Ba nùpua na kà wee p̄ĩ 1 bĩo f̄ééé, le d̄n̄ĩ na á 1 wi à
6a lá á 6a díá.
¹¹ Bĩo le síi c̄a 6a yi, á le b̄aa
le ho lahó na á le wíokaa à 6a vũĩ yi á 6a w̄aa máa
zo yi hùúu.»*

- ¹² Wàn zàwa lè wàn hínni, mi pa miten bĩo, ò o
6̀ui hĩa yí wé sí-kohó 6̀anso mi t̄iahũ à k̄ã p̄ĩ le
Dónbeenĩ díá, d̄io wi f̄ééé. ¹³ Mi wé henĩ m̄n sĩa
làa wizoonĩ 6̀uen6̀uen, p̄ahũ na wa wi «ho zuia»
na le Dónbeenĩ bía bĩo. Ká mí wé wé mu bèra a
na à mí n̄i-kénĩ woon yí díá m̄ten le mu bè-kohó
khà v̄inĩ, à wé lòn nùpua na yí wi 6a jí dèe bĩo síi.
¹⁴ Ká wa f̄ará d̄ĩn bĩo wa dó wa sĩa yi wán mu j̄uhũ
6̀úéénií fúaa wa muk̄n̄ĩ véro, se wa màh̄á p̄aanía
sá là a Krista. ¹⁵ Làa bĩo mu bíaráa kà síi:
«Ho zuia, ká le Dónbeenĩ wee bío làa mia,
à mí yí wé lòn nùpua na yí wi à 6a jí dèe
làa bĩo á mí wóráa mu ho p̄ahũ na mi k̄ã á
khũaana le Dónbeenĩ jii yi bĩo síi.»†

* **3:11** Mĩ loĩ Lenĩ v̄uahũ (Psaumes) 95.7-11 † **3:15** Mĩ loĩ Lenĩ
v̄uahũ (Psaumes) 95.7-8

16 Bĩa ná le Dónbeenĩ bíonĩ à 6a «kǎá á khũaana le nii yi» lé 6a yén? Mu so yínǎn bĩa búenbúen na ó o Mǎyĩize fó lórǎa ho *Ezipite kǎhũ yi le? 17 Bĩa «le Dónbeenĩ sũ cá yi hã lúlúio búarǎ-ɲun yi» lé 6a yén? Mu so yínǎn bĩa wó mu bè-kora ho tá henĩ yi á húrún bĩn le? 18 A bĩa le «báa le ho lahó na á le wíokaa à 6a vũn yi á 6a wǎa máa zo hùúu» lé 6a yén? Mu so yínǎn bĩa pǎ á yí bò bío le bía yi le? 19 Wa 6èn mǎn le 6a yí dàńna yí zon hã vũńná lahó mu yi, lé bío 6a yí tà yí dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi.

4

1 Awa, á bío le Dónbeenĩ nii na le dó le wa à zo hã vũńná lahó na le wíokaa ká làa wɛn pá wi bĩn wa bío yi, á mi cén wa pa waten bío à wa yí khe ho lahó mu yi. 2 Mu bon, dén bín-tente so á wa ná làa bío á wàn 6úaawa yánkaa ɲánáa le bío síi. Ká le bíonĩ mu màhǎ yí séenia 6a, lé bío 6a dó mí sĩa le bíonĩ mu yi. 3 Ká warén bán ñ zo hã vũńná lahó mu yi, lé bío wa dó wa sĩa le bíonĩ mu yi. Ho lahó mu na le bía bío kà dǎní yi:

«Bìo á ã sĩa cá 6a yi, á ã báa le ho lahó na á ã wíokaa à 6a vũn yi á 6a wǎa máa yí hùúu.»*

Pǎahũ na le Dónbeenĩ bía mu yi, à bĩn le léra mu bío búenbúen vó. 4 Le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ búii yi á bío kà lé bío bía hã wízonĩ bío hɛɲun níi dǎní yi: «Bìo le Dónbeenĩ sá mí tonló búenbúen vó, á le vũńna hã wízonĩ bío hɛɲun níi zon.»† 5 A bío kà pá bĩnia bía: «Ho lahó na á ã wíokaa à 6a vũn yi á 6a wǎa máa yí hùúu.»

* 4:3 Mi loń Lení vũahũ (Psaumes) 95.11 † 4:4 Mi loń Bío ɲúhũ búeenii vũahũ (Genèse) 2.2

6 Bĩa le Dónbeenĩ nín-yání bía le bín-tente mu nòn yi bán yí zon hã vŭr̀nà lahó mu yi, lé bĩo 6a yí tà yí dó mí sĩa le yi. Lé bŭn te bĩo á 6a búí dà à zoráa ho lahó mu yi. 7 Lé bŭn te bĩo le Dónbeenĩ bínía dó le wizonle búí, á wee ve làa «zuia». Le wizonle mu ó o *Daviide bía dǎní yi lúlúio cèrèè bŭn món là hã bióní na kà, hĩa wa ló wán: «Ho zuia, ká le Dónbeenĩ wee bío làa mia, à mi yí wé lòn nùpua na yí wi 6a jí dèè.»†

8 Ká a Zozue lá dú mu nìpomu yahó á 6a zon hã vŭr̀nà mu lahó yi, se le Dónbeenĩ wáa lá máa bíní máa bío wizonle búí bĩo. 9 Lé bŭn nòn á hã vŭr̀nà na ka là hã wizoní bĩo hèḡun ní vŭr̀nà bĩo á le Dónbeenĩ wíokaa bĩo ká là mí nìpomu. 10 Mu bon, yĩa zon le Dónbeenĩ vŭr̀nà yi, wón mún sá vó wee vŭr̀nà làa bĩo le Dónbeenĩ sá à le vŭr̀nanáa bĩo síi. 11 Awa, á mi cén wa dé sòobéè à wa dǎn zo hã vŭr̀nà mu yi. Mi wa pa waten bĩo à wa hĩa yí pĩ le Dónbeenĩ bĩo, làa bĩo á wán 6uàawa pánáa le bĩo bĩo síi. 12 Le Dónbeenĩ bióní wee na le mukānĩ binbirĩ, le pánká wi làa sòobéè po ho khà-tóní na yara lé hã bĩo ḡun. Le wee zo 6a nùpua khĩi zoo búe 6a sĩa yi. Le ka lòn khà-tóní, á wee fũaa hã hŭn-ḡúná khĩi zoo búe ho sánbániló yi. Bĩo ó o nùpue síi wee vá yi, là a yilera á le bióní mu wee zŭn wéréwéré. 13 Mu bè-lénnia yi á dèè woon yí sà le Dónbeenĩ yi. Mu búenbúen ḡn denkhèen á le wee mi. Dén Dónbeenĩ so lé ḡio wa búenbúen là wa nĩ-kéní kéní ko wa khĩi zéení bĩo wa wó à na yi.

O Yeesu lé 6a yankarowà ḡuhũso beenĩ

14 Wa yú le *Dónbeenĩ yankarowà ḡuhũso beenĩ. Wón khĩina zoó 6ó le Dónbeenĩ mí bèere yi

† 4:7 Mi loń Lení vŭahũ (Psaumes) 95.7-8

yàá. Ba yankarowà ñúhúso beení mu lé o Yeesu, le Dónbeení Za. Awa, á bïo wa dó wa sía yi á mi cén wáa le wa wíoka pa bïo làa sòobée. ¹⁵ Ba yankarowà ñúhúso beení na wa yú yínǎn nùpue na yí dà máa séení wɛn wa yídàmu yi. Orén mí bæere á ho kúará khénló lè mí síiwà yàá yú làa bïo warén kúará wee khénnáa, ká arén màhá yí wó bè-kohó yí mǎn. ¹⁶ Á mi wáa wa vá vaa búe le Dónbeení na wee wé mu sãamu yi ká zǎníi mía wɛn. Ká wa wó bǔn, á le è zǔn wa màkárí, á à sɛn wa bè-kora à díá. Le è wé mu ho pãahú na mu ko yi.

5

¹ Ba yankarowà ñúhúso á le Dónbeení léra 6a nùpua t̄ahú, ò o wé sá le tonló 6a bïo yi. Orén lé yia wee na 6a nùpua mu hámu le Dónbeení yi, á wee ya 6a bè-kora séndíaró muiní. ² Ba nùpua na yí zū mu bïo yara, na wee va ví, bán ó o yankaro mu zū bïo, lé bïo ó orén mí bæere mún lé o yídà. ³ Lé bǔn bïo yi ó o ko ò o wé ya orén lè 6a zãamãa bè-kora séndíaró muiní. ⁴ Nùpue yí dà máa dé mítén làa yankarowà ñúhúso mítén. Le Dónbeení lé ðio wee ve o nùpue à dé ho tonló mu yi, làa bïo le vonnáa o *Aaron á dó ho yi bïo síi. ⁵ O *Krista bïo mún ka kà síi. O yí wó mítén làa yankarowà ñúhúso. Lé le Dónbeení dó a ho tonló mu yi, á bía bïo kà nǎn wo yi:

«Fo lé í Za.

Ho zuia ñii wán á ï lé mǎn Maá.»*

⁶ Le Dónbeení pá bǐnía bía bïo kà:

«Fo lé o yankaro féeε

* 5:5 Mi loń Lení vūahú (Psaumes) 2.7

là a Melekisedεεki bïo sïi.»†

⁷ Pâahũ na ó o *Krista hĩa wi ho tá wán, ó o flora á bónbónía le Dónbeenĩ lè mí pànká, lè hã yèn-caa, ðïo lá dà wee kãní a mu húmú yi. A bïo ó o liinía míten, á tà mu búenbúen yi, á le Dónbeenĩ já a fioró. ⁸ Bïo ó o lé le Dónbeenĩ Za mí cúee, ò o pá tà le lònbee búenbúen na yú a yi á keníanáa míten làa bïo ó ò bèráa le Dónbeenĩ bíonĩ yi. ⁹ Lé bún tíira a bïo búenbúen jii, á nɔn á bĩa wee bè o bíoní yi búenbúen wé è yíráa ho kãníló na lé le mukãnĩ na máa vé. ¹⁰ Le Dónbeenĩ dó a wó lè 6a yankarowà jũhũso là a Melekisedεεki bïo sïi.

Héyü! Mi yi pĩ le Dónbeenĩ bïo

¹¹ Bïo cèrèε wi wa cón wa dà à bío o Melekisedεεki mu bïo dãní yi, ká mu yara zéeníló lònbee màhã wi, lé bïo mi yí máa wé jí mu bïo à zũn yara fùafù. ¹² Mi wãa lá ko mi wé 6a nĩ-kàránlowà, à hàrí lòn zuia mi màkóo pá wi 6a wíoka kàrán mia lè le Dónbeenĩ bïo na nín-yání kàránna làa mia. Mi màkóo pá wi mu yoomu yi, mi yí dà máa dí ðĩnló na lĩ. ¹³ Yĩa màkóo wi mu yoomu yi wón ka lòn kúnkúza. O yí zũ bïo se làa bïo yí se hueekaró mín yi. ¹⁴ εε ká ho ðĩnló na lĩ hón lé bĩa ðãn wó te mí ðĩnló. Bán fá, á zũ bïo se làa bïo yí se hueekaró mín yi.

6

¹ Lé bún nɔn ó o *Krista nín-yání bïo na 6a kàránna làa wen á mi wa dà wán, ká wa va làa yahó o bïo zũnló yi lòn nùpua na ðãn wó. Bïo wa zũ wó á mi yí wa bĩnĩ 6úa kàránló jũhũ: Mu lé à

† 5:6 Mi loń Lení vũahũ (Psaumes) 110.4

pí hã wárá na yí se, à dé ũ s̄ii le Dónbeenĩ yi, ² làa b̄io 6a wee wé à ceéráa m̄iten le Dónbeenĩ yahó,*
 lè le n̄ii bèró 6a n̄upua wán, làa b̄io 6a n̄i-hía á à
 vèeráa, lè le m̄óndén c̄ítii b̄io. ³ B̄un lé b̄io wa à
 wé, ká le Dónbeenĩ tà. ⁴ Mi loń. Ba n̄upua 6úí wi
 b̄in á yú mu khoomu, le Dónbeenĩ h̄on 6a lè mu bè-
 tentewà c̄èr̄èè, 6a m̄un yú le Dónbeenĩ Hácírí, ⁵ á z̄ũ
 le le Dónbeenĩ b̄ionĩ se làa s̄ob̄éè. Ho đ̄im̄j̄ná na
 ho ȳiró á 6a z̄ũ p̄anká b̄io. ⁶ B̄un 6úen6úen m̄ón, à
 6a pá b̄inía wee wé mí bè-k̄ia, á b̄io w̄aa b̄iní ì wé á
 6a à yèrèmánáa mí yilera lè mí wárá b̄un m̄ía. Bán
 n̄upua so s̄ii ka lè 6a b̄inía wee 6úèè le Dónbeenĩ Za
 ho *k̄urùwá wán, á wee z̄uań wo yi 6a n̄upua ȳio
 yi.

⁷ Hen ká ho v̄iohó wee tè wé se ho tá wán ò o
 v̄aró đ̄inl̄ó be wé se, à le Dónbeenĩ dú6ua ho tá mu
 yi. ⁸ Ká lé hã k̄ikara lè le j̄i-kora wee sà ho wán, se
 ho tá mu c̄ũnú m̄ía. Le Dónbeenĩ h̄ia d̄ankánĩ ho,
 á mu véenĩ ká ho ò c̄í.

⁹ Wán z̄awa lè wán h̄inni na wa wa làa s̄ob̄éè,
 h̄arí ká wa wee b̄io k̄a s̄ii, á wa pá l̄aa mu yi le mi
 b̄o ho w̄a-tente, h̄ia wee va ho k̄an̄l̄ó lahó yi. ¹⁰ Le
 Dónbeenĩ térénna, le yi m̄aa sà mi bè-wénia yi, làa
 b̄io mi z̄éeníanáa le mi wa làa de. Le s̄éenĩ na mi
 wó, làa đ̄io mi pá lan wee wé 6a k̄èr̄èt̄ewa đ̄an̄i yi
 á le z̄ũ. ¹¹ Ká wa m̄ah̄á wi à mi n̄i-kéní kéní ca mi
 kuio f̄úaa mu véenĩ, bèra a na à b̄io mi dó mi s̄ia
 wee l̄on̄i à wé à j̄ii sí. ¹² Mi c̄én w̄aa yí dí parí, ká
 mi wé lè 6a n̄upua na wee dé mí s̄ia le Dónbeenĩ yi
 f̄éèè b̄io s̄ii, à ȳiráa b̄io le dó mí j̄ii le mí ì na.

Le Dónbeenĩ dó mí j̄ii à le m̄aa yèrèmá le

* **6:2** Le Dónbeenĩ b̄ionĩ v̄onna 6úí yi á mu b̄ia le: Lè hã
 bát̄èèm̄uwa.

13 Bïo le Dónbeenĩ hĩa dó mí jii nɔn o *Abara-haamu yi, á le báa lè mí yèni, lé bïo á nùpue na po le á le è báaráa yèni á mía. 14 Bïo kà lé bïo le bía: «Ûuu, ɪ̀ ì wé mu bè-tentewà cèrèè làa fo, ɪ̀ ì wé á ù m̀ǹm̀ǹáa á à wé boo làa sòobéé.»† 15 O o Abarahaamu bèn hã mi sïi pannáa bïo le Dónbeenĩ dó mi jii le mí ì wé, á le wó mu nɔn wo yi. 16 Ká ɓa nùpua le mí ì báa, à ɓa báa là a ɓúi na po ɓa yèni, á nùpue mún máa wé bíní kán bïo ɓa báa jii wán. 17 Làa bɩn sii á le Dónbeenĩ mún wi à bïa le dó mi jii le mí ì wé lè mu bè-tentewà à zũn kénkén le le è wé mu. Lé bɩn te bïo le báa á bò bïo le dó mí jii le mí ì wé wán. 18 Mu bon, mu bïowa bïo jɩn mu na yí máa yèrémá á le Dónbeenĩ yí máa fi sabéré yi. Awa, á warén na pã mu bïo ɓúenɓúen á sïa hã làa sòobéé wíokaa wee dé wa sïa lòní bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé. 19 Bïo wa dó wa sïa wee lòní lé bɩn ɓuan wɛn dɩnía vɩnvɩn le Dónbeenĩ yahó, á wó á wa dàrina cúaa ho p̄nsò-beenĩ na sankaa hã p̄nsòni bùkú lè hã cúa-jɩn, á yóó zon le *sòobá-lùè ɓàn binbiriso yi. 20 Dén sòobá-lùè ɓàn binbiriso so ó o Yeesu zon yi dú wa yahó warén wa bɛɛɛ bïo yi. Mu bon, lé orén lé ɓa yankarowà júhũso fééè là a n̄i na ɓa le Melékisedɛeki bïo síi.

7

O Melékisedɛeki lé o b́éé, á lé le Dónbeenĩ yankaro

1 O Melékisedɛeki mu lé ho lóhó na ɓa le Salɛmu b́éé, á mún lé le Dónbeenĩ na wi mu bïo ɓúenɓúen júhũ wán yankaro. Pãahũ na ó o *Abarahaamu hĩa tá hã hĩa lè ɓa bá-zàwa á dàrina ɓa, á bïo ó o

† 6:14 Mi loĩ Bïo júhũ ɓúɛnii vūahũ (Genèse) 22.16-17

bĩnĩa wee ßuen, ó o Mɛlɛkisedɛɛki lée sǎ a yahó, á dúßuaa wo yi.* ² A ɓio ó o *Abarahaamu yú hã hĩa téenii ßàn cúa-pírú nii ó o nɔn o Mɛlɛkisedɛɛki yi. Le yèni mu kúará le «térénló béɛ». A ɓio ó o lé ho Salɛɛmu béɛ, ɓɩn kúará le o lé ho «héerà béɛ». ³ ɓàn maá lè ßàn nu á nùpue yí zũ. Nùpue yí zũ a nɔnkãni cɛenii. O teró ɓio yí bia yí mɔn, ó o húmú ɓio mún yí bia yí mɔn. O ɓio ßonmín lè le Dónbeenĩ Za ɓio: O lé o yankaro fɛɛɛ.

⁴ Mi loń ɓio ó o Mɛlɛkisedɛɛki mu ɓio ɓúhũ wiráa. Hàrí wàn ßuaa Abarahaamu ɓio na ó o yú hã hĩa téenii ßàn cúa-pírú nii á wón nɔn wo yi. ⁵ O nii na ɓa le *Levii mɔnmánĩa na lé ɓa yankarowà ó o Mɔyiize làndá nɔn le nii yi le ɓa wé fé o *Isirayɛele nĩpomu ɓio na ɓa wee yí ßàn cúa-pírú nii. O o Isirayɛele nĩpomu mu ɓiɔn lè ßàn zàwa, lé ɓio á bán nɔnkãni mún can o Abarahaamu yi. ⁶ Ká a Mɛlɛkisedɛɛki wón nɔnkãni yí can Levii yi, ò o Abarahaamu màhã pá nɔn ɓio ó o yú ßàn cúa-pírú nii wo yi. O Mɛlɛkisedɛɛki mu dúßuaa o Abarahaamu na le Dónbeenĩ dó mi ɓii nɔn yi. ⁷ A wa zũ kénkén le yĩa wee dúßua wón ɓio ɓúhũ wi po yĩa ɓa wee dúßua yi. ⁸ O Levii nùwã, ɓia ó o Isirayɛele nĩpomu wee na ɓio ɓa wee yí ßàn cúa-pírú nii yi, bán lée nùpua, ɓa wee hí. Ká a Mɛlɛkisedɛɛki na ó o Abarahaamu nɔn mí ɓio ßàn cúa-pírú nii yi, wón ylo wi lua làa ɓio le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ bíaráa mu. ⁹ O Levii nùwã lé ɓia á mu ɓio ßàn cúa-pírú nii wee na yi. Ɛɛ ká ɓio ó o Abarahaamu na lé ßàn ßuaa á léra mu, ɓɩn wee zéení le orén Levii mún wãa léra mu. ¹⁰ Mu bon,

* **7:1** Mi loń ɓio ɓúhũ ɓúenii vũahũ (Genèse) 14.18-20

pâahũ na ó o Mɛlɛkisedɛɛki sã a Abarahaamu yahó yi, ká a Levii dĩn yí ton. Ɛɛ ká mu pâahũ ká a wi mín búa mu yi.

¹¹ O Isirayɛɛle nĩpomu *lándá yi, ó o Levii zĩ-ɲúhũ lé hĩa ho yankaró tonló bĩo sã yi. Ba lé 6a yankarowà là a *Aaron bĩo síi. Ɛɛ Ká 6a yankaró tonló ɲii màhã yí sú. Lé bũn nɔn á yankaro veere búii ló na ka là a Mɛlɛkisedɛɛki bĩo, wón yí ló Aaron nɔnkãni yi. ¹² Ká ho yankaro tonló hĩa yèrèmáa, se ho lándá mún ko ho yèrèmá. ¹³ Yia hã bióni mu bía dĩn yi 6àn zĩ-ɲúhũ nùpua yí wó yankarowà yí mɔn. ¹⁴ Wa zũ le wón na lé wa Nũhũso á ton o *Zudaa zĩ-ɲúhũ yi. A bĩo ó o Mɔyiize wee bĩo 6a yankarowà bĩo, ó o 6èn mún yí bía bĩo búii ho zĩ-ɲúhũ mu dĩn yi.

O Yeesu lé o yankaro là a Mɛlɛkisedɛɛki bĩo síi

¹⁵ A bĩo wãa wíokaa nɔn ó o yankaro mu bĩo wee ceráa lé bĩo kà: O yankaro búii ló á ka là a Mɛlɛkisedɛɛki bĩo síi. ¹⁶ O yí wó yankaro làa bĩo 6a nùpua bɔráa mu bĩo síi. O wó a yankaro le mukãni na wi o yi na máa vé máa mi bĩo yi. ¹⁷ Bĩo kà lé bĩo le Dónbeenĩ bióni vũahũ bía:

«Fo lé o yankaro fɛɛɛ

là a Mɛlɛkisedɛɛki bĩo síi.»†

¹⁸ Le Dónbeenĩ khínia ho nín-yání lándá yi, lé bĩo ho pánká mía, ho bĩo ɲúhũ mía. ¹⁹ Ho lándá mu lá yí dà máa wé á nùpue máa téréen le Dónbeenĩ yahó. Ká hã laà na ká wán á bĩo wa dó wa sia yi wee lònii bũn 6èn wíokaa súaani. Lé bũn pánká yi á wa wee dĩn vá vaa búeráa le Dónbeenĩ yi.

† **7:17** Mi loĩ Leni vũahũ (Psaumes) 110.4

²⁰ Mu yínǎn bún mí dòn. Le Dónbeenĩ báa mu jii wán. Bĩa ká bán wó 6a yankarowà à le yí báa bïo.

²¹ Ká a Yeesu wón le Dónbeenĩ wó là a yankaro, á báa bò mu wán làa bïo kà:

«O Nùhũso á báa mu jii wán,
á máa bĩnĩ máa yèrè má mi jii.

Fo lé o yankaro f̄̄̄εε.»†

²² Lé bún ñon á le páanĩ na ó o Yeesu wó á le wi warén lè le Dónbeenĩ p̄ahũ á s̄aanĩ ðio lè ho yahó.

²³ Bïo pá bĩnĩa wee sanká mu mín yi lé bïo kà: Ba yankaro c̄èr̄èε khĩna, lé bïo mu húmú yí máa ðía à 6a sá lén. ²⁴ εε ká bïo ó o Yeesu ù k̄éñ b̄in̄ f̄̄̄εε, á ñi-veere máa lá a laho o yankaró tonló yi. ²⁵ Lé bún ñon ó o dà wee k̄an̄ĩn̄áa bĩa wee vá 6uee 6úe le Dónbeenĩ yi orén p̄anká yi. Mu bon, o Yeesu mu wi f̄̄̄εε, á wee fio le Dónbeenĩ yi 6a bïo yi.

²⁶ A wón yankarowà ñùhũso so na lé o Yeesu lé yĩ á ko làa w̄en. O wee ce le Dónbeenĩ yahó, o bè-yáanii mía, fianĩ mía wo yi, o yí máa páanĩ làa bè-kora wérowà. Le Dónbeenĩ bàrá a mu bïo búenbúen ñùhũ wán. ²⁷ O màkóo mía ò o ya muini làa wizonĩ mí bè-kora bïo yi lè 6a z̄am̄áa bè-kora bïo yi làa bïo 6a yankarowà ñúnása na ká wee wéráa mu bïo s̄ii. Le muini ó o yan cúekúee mí dòn á mu vóráa, á lé orén mít̄en mún wó le muini mu yĩ. ²⁸ Ba yankarowà ñúnása na 6a wee ðin̄ o *M̄oyiize làndá wán à kúeeráa, bán dà à va à v̄i. Ká ho *làndá bèr̄ó m̄ón á le Dónbeenĩ báa á bàrá mí za wó là a yankaro, wón na bïo búenbúen jii sú f̄̄̄εε.

† **7:21** Mi loĩ Lení v̄ũahũ (Psaumes) 110.4

8

O Yeesu lé 6a yankarowà nùhúso

¹ Bïo wa le wa à bïo búenbúen á bïo nùhú wi po bïo ká lé bïo kà: Ba yankarowà nùhúso na bïo bía kà lé yía á warén yú. O yóó kará ho wáayi le Dónbeenĩ na dà mu bïo búenbúen nín-tĩánĩ. ² O wee sá mí yankaró tonló mu le *sòobá-lùe yi hã pōnsòni bükú binbirĩ yi, hĩa á nùpue yí tá, lé o Nùhúso Dónbeenĩ mítén tá ho. Nùpue yí tá hón. ³ Yankarowà nùhúso lée yankarowà nùhúso á lera, bèra a na ò o wé wé mu hãmu, à ya hã muini na le Dónbeenĩ yi. Awa, á warén yankarowà nùhúso bèn mún ko ò o yí bïo búí à hã lè le Dónbeenĩ. ⁴ O lá wi ho tá wán, se o yáá lá máa wé yankaro. Lé bïo 6a búí wi vó á wee hã le Dónbeenĩ làa bïo ó o *Moyiize làndá bòráa mu. ⁵ Bán yankarowà núnása so tonló na 6a wee sá lé ho binbirĩ so na wi ho wáayi 6àn khãkhãnáamu. Mu bon, pãahú na ó o Moyiize hĩa ko ò o búaká tá hã pōnsòni bükú yi, á le Dónbeenĩ bía nɔn wo yi: «Loí, wé mu búenbúen làa bïo á ï zéeníanáa mu nɔn foñ le búee wán.»* ⁶ Ká hã làa na kà wán ó o Yeesu wón le Dónbeenĩ kàràfáa ho tonló yi. Ho bïo nùhú wi làa sòobéε, lé bïo le páanĩ na ó o bò le Dónbeenĩ lè 6a nùpua pãahú á sũaaní sũaaní ðio lá wi lè ho yahó, lé bïo á bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé è na wɛn le páanĩ mu yi bún sũaaní bïo lè ho yahó.

Le Dónbeenĩ dó mi jii le mí ì bè le páanĩ fñle

⁷ Ká le *páanĩ na le Dónbeenĩ bò lè ho yahó á fñanĩ lá mía yi se le lá máa bĩnĩ máa bè páanĩ búí.

* 8:5 Mi loí Léró vūahú (Exode) 25.40

⁸ Εε κά λέ βιο le Dónbeenĩ nĩpomu wó khon làa de á non le bíaráa bĩo kà:

«Mi loń, lé ínén Núhũso Dónbeenĩ bíá bĩo kà:

Pãahũ búí khĩi dǎ, ká ĩ bè le páanĩ finle

là a *Isirayεele nĩpomu, là a *Zudaa zĩ-jũhũ nĩpomu.

⁹ Dén páanĩ so á à wé mí dòn làa đĩo á ĩ bò lè bàn búaaawa

pãahũ na á ĩ tò 6a nĩ wán lóráa ho *Ezipite kũhũ yi.

Bán yĩ bò bĩo wa bíá tò wán yi.

Lé bũn te bĩo á ĩ 6èn mún pǎ 6a díá, lé ínén Núhũso bíá mu.

¹⁰ Bĩo ká món le páanĩ na á ínén Núhũso á à bè là a *Isirayεele nĩpomu lé đĩo kà:

Ĩ ĩ wé á 6a wé è leéka ĩ làndáwá bĩo,

ĩ ĩ dé hǎ 6a sĩa yi. Lé ínén Núhũso bíá mu.

Ĩ ĩ wé bàn Dónbeenĩ,

á 6arén ñ wé ĩ nĩpomu.

¹¹ Nũpue máa bĩnĩ máa kàrán mín za tàá mí ninza le 6a tà ínén Núhũso bĩo,

lé bĩo 6a búenbúen á à tà ĩ bĩo,

à lá 6a ñĩ-kĩa yi lii búe 6a háyúwá yi.

¹² ĩ ĩ sén 6a bè-kora á à díá,

á máa bĩnĩ máa leéka 6a wékkeró bĩo hũũ.»†

¹³ Bĩo le Dónbeenĩ wee bío le páanĩ finle bĩo, bũn wee zéení le le càtĩo le páanĩ na bò lè ho yahó làa dà-kĩnle. A bĩo léé bĩo 6èn hĩa kĩa, se mu ká ho vĩló.

9

Le nin-yání páanĩ bèrọ

† **8:12** Mi loń Zeremii vũahũ 31.31-34

¹ Le páaní na bò lè ho yahó á làndáwá wi wee kàrán 6a nùpua làa bïo le Dónbeení wee òuaanínáa. A 6a nùpua lè le Dónbeení mu fèminló lahó mún wi ho tá wán. ² Mu bon, há pōnsòni bùkú á tá mu bïo yi, á káana lè há cúa-ᵐun. A ho nín-yání lahó na 6a wee ve làa sòobá-lùe lé bín á le fíntá-cúaa, lè le tàbárí na ho búurú na bïo sá le Dónbeení yi wi wán, á zoó wi yi. ³ A ho ᵐun níi lahó lé hĩa 6a le *sòobá-lùe 6àn binbiriso. ⁴ Lé hón lahó so á mu bïo na sámu sí cíníi dèè na wó lè ho sánú bïo cèera yi, á le páaní bonkoní na mání lè le yahó wó lè ho sánú zoó wi yi. Dén bonkoní so á le dèè búí wi yi á mu bïo na 6a le *maanε wi yi. O o *Aaron búin-za na sà há vōnna mún wi le bonkoní mu yi, à séení há hue-penlenwà, hĩa le páaní làndáwá na le Dónbeení nōn o *Mōyiize yi á túara wán. ⁵ Le bonkoní mu 6àn ᵐúhú á ho wáyai tonkarowà na 6a le Serubēnwa wi yi, á wee zéení le Dónbeení cùkú. Ba mía tàró pon le bonkoní mu ᵐi-pεε yi, bín na 6a nùpua bè-kora wee sén día yi. Εε ká bún bíoró páahú yínón hĩa kà.

⁶ Lé làa bún á há sĩa mu bàrákaráa. A le *sòobá-lùe lé bín le *Dónbeení yankarowà wee zoo sá mí tonló yi làa wizooní. ⁷ Ká le sòobá-lùe 6àn binbiriso dén lé 6a yankarowà ᵐúhúso mí dòn wee zo le yi. O wee zo bín le cúekúee le lúlúure yi lè 6a bùaa na ó o fūaana cāni, à zoo na le Dónbeení yi orén mí bæere bè-kora séndíaró bïo yi, lè le Dónbeení nípomu na ká bè-kora séndíaró bïo yi. ⁸ Le Dónbeení Hácírí wee zéení mu le ká le sòobá-lùe wi bín wà, á se le sòobá-lùe 6àn binbiriso ᵐii yí dà máa hén. ⁹ Bún bïowa so wee zéení bïo wee wé há làa na ká wán bïo. Mu wee zéení le mu hāmu na 6a nùpua wee wé, lè há muiní na 6a wee ya

yí dà máa wé á 6a máa térén le Dónbeenĩ yahó. ¹⁰ Mu lé 6a nùpua mí dòn *làndáwá na 6a bò ho ðínló, lè mu bè-ɲunii, làa bïo 6a wee σεεκα lè miten ðání yi. Hã làndáwá mu kera bɪn fúaa pãahũ na le Dónbeenĩ yèrèmáa mu bïowa yi.

O Krista lé mu bè-kora séndiaró muini yia

¹¹ O *Krista ɓuara ɓueé wó 6a yankarowà ɲúhũso bèra a na wa yí mu bè-tentewà. Le lùe na ó o sá mí yankaró tonló yi dèn ɲii mún sú po hã põnsòni bùkú na yáania tá ho tá henĩ yi. Le yínɔ́n ðèe na á nùpua tá. Le bïo yí sã ho ðímíɲá yi. ¹² O Krista zon le Dónbeenĩ *sòobá-lùe ɓàn binbiriso yi le cúekúee mí dòn á mu vóráa. Mu yínɔ́n bà-kúio cãni ó o zonnáa, lé o kùrú cãni lé ðio ó o zonnáa, á wee kãnínáa 6a nùpua féεε. ¹³ O nòn-zũnle na 6a wee cĩ sãni na 6a wee kúee mu ɲumu yi à wãa lè 6a nùpua na yí máa ce à héha là a *Mɔyĩize làndá, lè 6a kókówá lè 6a dãani cãni, lé bũn wee ceé 6a à héha lè ho làndá mu. ¹⁴ Ká bũn wee wé kà síi, se o Krista cãni dèn bïo ɓèn wíokaa yòó po bũn. Le Dónbeenĩ Hácírí pànká yi ó o Krista mu tà nɔn mítén á wó a muini yia na á fianĩ mía yi. O cãni lé dèn á à ceé wa yiwa hã wára na wee ɓua wen varáa mu húmú lahó yi yi, bèra a na à wa ðañ sá na le Dónbeenĩ na wi féεε yi.

Le cãni lé le páanii na bò fimini

¹⁵ Lé bũn nɔn o *Krista bòráa le *páanii finle le Dónbeenĩ lè 6a nùpua pãahũ. O húrun á feníanáa 6a nùpua mu bè-kora na 6a wó le nín-yání páanii pãahũ, à bía na le Dónbeenĩ von ðañ yí hã kĩa na máa vé, hĩa bïo fèra bía día.

16 Nùpue mǎndén ɲi-cúa bǐo hǐa wee bǐo, se ɓànsò húrun. 17 Mu bon, hen ká yǐa mà hǎ ɲi-cúa mu húrun, à hǎ bǐo màhǎ wé le sòobéé. Lé bǐo ká a yǐo wi lua, à hǎ ɲi-cúa mu bǐo máa wé here. 18 Lé bǔn yàá nɔn le cǎni kúaará á bǒráa le nín-yání páaní. 19 Bǐo ó o *Mɔyɪize kàráanna hǎ làndáwá á nɔn o *Isirayεele ɲipomu ɓúenɓúen yi wó, ó o lá ɓa nɔn-zàwa lè ɓa kókówá cǎni na ó o cǔn, á bǒ mu ɲumu wán. O o lá le vǐndè-za na ɓa le *izoo pu lakahó, lè ho yènsé muhú, ò o wee wǎa hǎ làndáwá vǔahú, lè ɓa nùpua ɓúenɓúen 20 ká a bǐo bǐo kà: «Dìo kà lé le páaní na le Dónbeenǐ bǒ nɔn mia ɓàn cǎni.»* 21 Làa bǔn síi, ó o mún wǎana hǎ pǔnsòni bùkú lè hǎ sía na wi ho yi ɓúenɓúen. 22 Ho làndá vǔahú yi á mu yàá bía le mu bǐo ɓúenɓúen wee ceé lè le cǎni, le ká cǎni yí kúaará á bè-kora yí dà máa sén máa día.

O Krista nɔn miten le cùekùee mu wórda

23 Awa, Ká bǐo wi ho wáayi ɓàn khǎnkǎnámamu wee ceé là a *Mɔyɪize làndáwá, á mu ɓàn binbiriso ko mu ceé làa bǐo sǔaaní sǔaaní bǔn. 24 O *Krista yí zon hǎ pǔnsòni bùkú na ɓa nùpua tá yi. Hón bùkú so lé hen na le Dónbeenǐ wi yi ɓàn khǎnkǎnámamu, ká ho yínɔní horén mí bεere. Lé ho wáayi ó o Krista yòora á yòó ñin le Dónbeenǐ yahó wee yanka le wa bǐo yi. 25 Làa lúlúio á le *Dónbeenǐ yankarowà ɲúhúso beenǐ wé zo le sòobá-lùe ɓàn binbiriso yi lè ɓa bùaa na ɓa fúana cǎni. Ká a Krista wón yí máa wé zoo ya míten làa muini féεε. 26 Ká a lá wee wé bǔn féεε, se o lò lá wé è be féεε à lá ho ñímíjǎ lénló pǎahú ɓuee ɓúe ho zuia

* 9:20 Mi loŋ Léró vǔahú (Exode) 24.3-8

yi. $\Sigma\epsilon$ ká hã pònna vaa véení, ó o Krista buara le cúekúee mí dòn á buée wó mítén lè le muini yia á bóráa mu bè-kohó $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$. ²⁷ Nùpue lée nùpue á à hí le cúekúee mí dòn. Bún món á le Dónbeenì ì cíti o. ²⁸ Lé làa bún ó o Krista wóráa mítén lè le muini yia le cúekúee mí dòn á bóráa ba minka nùpua bè-kora $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$. O khii bini ì buen, ká bún màhá máa wé bè-kora ó o buée búe $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$. O buée kání bía pan o buenló.

10

O Krista buée bó hã muini yaró $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$

¹ Bío ó o *Moyiize làndá wee zéení yínón bío wi bàn binbiriso mí bæere. Mu lé mu bàn khánkhánáamu. Hón làndá so wee zéení le hã muini dà-kéní kéní mu ko hã wé ya làa lúlúio féεε. Lé bún nòn á bía ba wee ya hã bío yi á hã yí dà máa wé á ba máa térén le Dónbeenì yahó. ² Ká bún mía se bía ba wee ya hã muini mu bío yi á bè-kora wãa lá à sén á à díá làa cúekúee, á lá máa bini máa leéka mí bè-kora mu bío, á máa ya muini mu bío yi. ³ $\Sigma\epsilon$ ká búeé. Làa lúlúio ká hã muini mu wee wé à ba bini leéka mí bè-kora bío. ⁴ Mu bon, ba nòn-zàwa lè ba kókówá cāni yí dà máa búe mu bè-kora $\eta\acute{u}\eta\acute{u}$.

⁵ Lé bún nòn á bío ó o *Krista buara ho dímíjána yi, ó o bía nòn le Dónbeenì yi:

«Fo yí tà hã muini lè mu bè-hānii bío,

à ũ wó á ì sánia wi.

⁶ Ba bùaa na ba fũaana á cĩna le muini yεení dεε wán

lè hã muini mu búí na ba wee ya mu bè-kora séndíaró bío yi búenbúen bío yí wó sina foñ.

⁷ A ì wãa bía: Lé mi na wà à buen buée wé ũ sñi bío.

Bún lé bïo túara ì dǎní yi le Dónbeenì biónì vūahú
yi.»*

⁸ Bïo kà lé bïo ó o Krista bía lè ho yahó: «Fo yí tà hã muiní lè mu bè-hãni bïo. Fo mún yí tà 6a bùaa na 6a wee fūaa à cǐ le muiní γεεni dèε wán, lè le muiní na 6a wee ya mu bè-kora séndíaró bïo yi bïo. Bún búenbúen yí máa wa ũ sli.» A hã muiní mu ɲon wee ya à héha làa bïo ho *lándá bóràa mu. ⁹ O Krista tín bínía bía: «Lé mi na wà à 6uen 6ueé wé ũ sli bïo.» O Krista 6ó ho hàáni muiní ɲúhú ò orén mí beεere wó miten là a muiní yia dó hã lahó yi. ¹⁰ O Yeesu Krista wó le Dónbeenì sli bïo. Bïo ó o Krista nɔn miten á húrun le cúekúee á mu vóràa, lé bún wó á wa bïo sã le Dónbeenì yi. ¹¹ Ba yankarowà búenbúen wee ðin ya hã muiní dà-kéní kéní mu làa wizooní, à hã ɲon yí dà máa sèn bè-kora máa día hùúu. ¹² Σε ká a Krista yan mu bè-kora séndíaró muiní le cúekúee, ò o yòó kará le Dónbeenì nín-tiáni fέεε, ¹³ á pan bïo le Dónbeenì á à dé o zúkúsa o tá ó ò bè mí zení wán. ¹⁴ Le muiní dà-kéní mí dòn na ó o Yeesu mu yan lé dén wó á bïa bïo sã le Dónbeenì yi térénna le yahó. ¹⁵ Lé bún le Dónbeenì Hácírí mún bía. Le bía bïo kà lè ho yahó:

¹⁶ «Bïo kà lé bïo ó o Núhúso bía:

Hã wizooní mu khíló mónđen
á ðio kà lé le páaní na á ì bè làa ba.

Ì ì dé ì lándáwá 6a sïa yi,

Ì ì wé á 6a wé è leéka hã bïo,

¹⁷ Ì máa bíní máa leéka 6a bè-kora lè 6a wékheró
bïo hùúu.»†

* **10:7** Mi loñ Lení vūahú (Psaumes) 40.7-9 † **10:17** Mi loñ Zereemii vūahú 31.33-34

18 Hen ká mu bè-kora hía séra díá, se muini yaró wãa mía bñn bè-kora so séndíaró bño yi.

O Krista héra ho wãhũ ñon wen

19 Awa, wàn zàwa lè wàn hñni, lé o Yeesu cãni pánká yi á wa láa mu yi le wa à zo le *sòobá-lùe bãn binbiriso yi. 20 O có ho wã-finle na lé ho wã-binbirí á ñon wen. O héra ho pñnsò-beeni na ka lè ho lé o sãnía á wa wee dàñ yòo zo le sòobá-lùe bãn binbiriso yi. 21 Á wa yú 6a yankarowà ñúhũso na wi le *Dónbeeni zi-beeni ñúhũ yi. 22 Mi wãa wa vá vaa búe le Dónbeeni yi lè le yi na púaara díá, lè le siidéro binbirí. Mu bño na wa wó à mu yí se á mi wa lén wa sía yi à há ce, à mún sɛɛ wa sãnía lè mu ñumu na wee ce. 23 Bño wa dó wa sía yi wee lòní á mi le wa wé zéeni bño wéréwéré, à yí tée wa bàra. Mu bon, le Dónbeeni dó mí ñii le mí ì wé bño na, à le wé mu. 24 Mi wa pa mín bño, à wé hení mín sía le wamini lè há wárá na se dñí yi. 25 Mi yí wa khí à wé yí buen wa kuure femínló làa bño 6a ñi-dòndáa búí khú yí máa buennáa bño sii, ká mi màhá wa wé hení mín sía, sñnkú bño wa zũ le o Ñúhũso wizonle ñàana lua.

26 Bño wa zũ ho tũíá vó ká wa wó bè-kora làa cãni, se muini wãa kñn mía máa ya bñn bè-kora so séndíaró bño yi. 27 Bño ká, lé ho lòní le cítii lè ho dã-sũmúí na à cñí le Dónbeeni zúkúsa. 28 Hen ká a búí yáara a *Moyiize làndá, ká mu bãn sɛérása nùwã ñun tàá nùwã tñn wi, á bãnso ko ò o búe, màkárí zũnló mía mu yi. 29 Sñnkú yia zuañna le Dónbeeni Za yi, á wó le páaní cãni na ceéra bãnso lè mu kàakó-bño, á là le Dónbeeni Hácírí sãamuso, wón lònbee so máa poñ bñn le. 30 Yia bía bño ká

á wa zũ: «Hã yúaa ðiró bïo sã miĩ. Yia ko làa bïo na, á ï wé mu làe òanso». O mún pá bía bïo kà: «O Núhũso á à fĩ le cítii mí nĩpomu wán.»[†] ³¹ Le Dónbeenĩ na wi féeεε á nùpue hĩa zon níi, bún zãníi wi làa sòobéε. ³² Mi bĩní leéka bïo wó khĩna, le pãahũ na le Dónbeenĩ dó mí khoomu mi wán, á le lònbee yú mia làa sòobéε. ³³ Ba làa mia, á beéra mi lò 6a nùpua búenbúen yĩo yi, tàá bĩa 6a beéra lò làa bún síi á mi tà jii. ³⁴ Mu bon, mi lò páanía bon làa bĩa wi ho kàsó yi. Hàrí mi níi bïo 6a fó á mi yàá pá tà mu làe le sí-wεε, lé bïo mi zũ le bïo sã mia á sũaaní sũaaní mu, bún á à keń bĩn féeεε. ³⁵ Awa, á mi wãa yí titika bïo mi láa yi. Lé lerén síidéró mu bïo yi á mi ì yírãa le sãánii na bïo nũhũ wi làa sòobéε. ³⁶ Mi ko mi hĩ mi sía bèra a na à mi ðań wé bïo le Dónbeenĩ le mi wé. Lé bún ñ na ká mi ì yí bïo le dó mí jii le mí ì na mia. ³⁷ Le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ yi á bïo kà bía:

«Hen làa cĩnú tente
ká yĩa lua á 6ueé ðã.
O máa mía.

³⁸ O nùpue na térénna wón ñ keń le mukãní bin-
birĩ na máa vé yi o síidéró le Dónbeenĩ yi
pánká yi.

εε ká 6ãnsò bĩnía ló làe mí món, á ï síi máa wa a bïo
yi.»[§]

³⁹ εε ká bán na wee lé làe mí món à ví lén á warén
mía tĩahũ. Warén bán dó wa sía le Dónbeenĩ yi, á
wi ho kãńiló wõhũ wán.

[†] **10:30** Mi loń Lándá zéeniló vũahũ (Deutéronome) 32.35-36

[§] **10:38** Mi loń Habakuuki vũahũ 2.3-4

11

Wàn òlaawa sɪadéro le Dónbeenĩ yi bio

¹ O nùpue sɪidéro le Dónbeenĩ yi wee zéení le mu bɪo na á ɓànsò dó mí sɪi wee lòní yíró ó o láa yi. Mu wee zéení le bɪo á ɓànsò yílo yí máa mi ó o láa yi le mu bɪo bon binbirĩ. ² Lé wàn maáwà sɪadéro le Dónbeenĩ yi nɔn á le tàráa ɓa bɪo.

³ Lé bɪo wa dó wa sɪa le Dónbeenĩ yi á nɔn wa zūnáa le le léra ho dímíɲá lè mí biónĩ. Lé kà sɪi wa zūnáa le bɪo yí máa mi lé bɪn le dɪn wán léraráa bɪo wa wee mi. ⁴ O *Abɛɛle dó mí sɪi le Dónbeenĩ yi, lé bɪn nɔn le muini na ó o yan á sūaaní a *Kaɲɛɛ muini. Lé o sɪidéro mu nɔn le Dónbeenĩ tà fóráa o hāmu, á bía le o téréna. O Abɛɛle húrun, ɛɛ ká a sɪidéro le Dónbeenĩ yi bɪo yi, á bɪo ó o wó á ɓa nùpua pá wee bɪo bɪo.*

⁵ Lé o Enɔki sɪidéro le Dónbeenĩ yi bɪo yi ó o ɓuan yòoraráa ho wáayi lè mí yèn-vèení «á nùpue yí bɪnía yí mɔn, lé bɪo le Dónbeenĩ ɓuan wo yòoraráa ho wáayi.» Sáni ò o ɓua yòo ho wáayi, á le Dónbeenĩ biónĩ vūahũ zéení mu le «o bɪo wó sɪna le Dónbeenĩ yi.»† ⁶ A bɪn ɲɔn ɓueé wé ká mu yínɔn le sɪidéro le Dónbeenĩ yi bɪo yi, á nùpue bɪo yí dà máa wé sɪ Dónbeenĩ yi húuu. Yía wee vá vaá ɓúe le Dónbeenĩ yi ko ò o láa mu yi le le wi binbirĩ, á bɪa wee cà ɓa zūn le á le mún wee sàání yi.

⁷ Lé o Nɔwee sɪidéro le Dónbeenĩ yi bɪo yi á le zéeníanáa bɪo wà ɓueé wé làa wo. Ó o Nɔwee dó mu le sòobɛɛ yi, ó o wíokaa ho won-beenĩ ó orén là a zɪi nùpua káníanáa. Lé o sɪidéro mu le Dónbeenĩ

* **11:4** Mí loŋ Bío ɲúhũ ɓúɛɛníi vūahũ (Genèse) 4.3-10 † **11:5** Mí loŋ Bío ɲúhũ ɓúɛɛníi vūahũ (Genèse) 5.21.24

yi á síinia ho díimíná nùhũ. A lé o síidéro mu bïo yi á le Dónbeenĩ le o térénnanáa.

⁸ Lé o *Abarahaamu síidéro le Dónbeenĩ yi bïo yi ó o tàráa le veró á wà van ho kǎhũ na le Dónbeenĩ le mí ì na a yi, à ho bïo sí a yi. O yàá hĩnɔn wà ká a yí zũ hen na ó o wee va yi. ⁹ O dó mí síi le Dónbeenĩ yi, ó o wà vaá kàyáa ho kǎhũ na le Dónbeenĩ dó mí nii le mí ì na a yi yi, á kera hã pǎnsòni bùkúwá yi bĩn là a *Izaaki là a *Zakoobu, bán na á hã kía dà-kéní kéní mu bïo mún sã yi.

¹⁰ O Abarahaamu mu lá wee lòní ho lóhó na nùhũ fàrá tĩna. Hón lóhó so lé le Dónbeenĩ zéenia bïo ho fàráráa, á lé lerén mún fàrá ho.

¹¹ Lé o Sara síidéro le Dónbeenĩ yi á nɔn le wó ó o yúráa o za ká a nɔn hĩana yí máa te, ò o mún kína. $\Sigma\epsilon$ ká a màhã láa le ká le Dónbeenĩ dó mí nii le mí ì wé bïo na, à le wé mu. ¹² Lé bũn nɔn á wàn òuaawa nĩ-kéní mí dòn, o Abarahaamu, á wó òa zãamãa òan maá, ká a húmú yàá lá sùarãa. Mu nĩpomu na sã a món á boo lè hã mànàayio bïo síi, tàá lè le hõnlè na mu yámú numu nii bia bïo síi. Nùpue yàá yí dà máa mĩ òa máa zũnĩ nii.

¹³ Bán óuenóuen dó mí sía le Dónbeenĩ yi á húrun à bïo le dó mí nii le mí ì wé yí kúaa òa wán. $\Sigma\epsilon$ ká òa màhã pá khèra mɔn mu, á òa sía wan mu bïo yi, á òa bía wéréwéré le mí lé òa kàyáwá ho tá wán. ¹⁴ Bïo òa bía bũn kà síi wee zéeni le òa màkóo wi maá zĩ yi ho wáayi. ¹⁵ Hen ká òa lá leékaa ho kǎhũ na òa ló día bĩnĩ varó bïo binbirĩ, se òa lá à dàń ò bĩnĩ ì va ho. ¹⁶ $\Sigma\epsilon$ ká lé bïo le maá zĩ na bïo sũaanĩ, dío wi ho wáayi, lé dén òa màkóo wi yi. Lé bũn nɔn le Dónbeenĩ yí máa nĩyi bïo òa wee ve le le mín Dónbeenĩ bïo yi, dén na son ho lóhó ká làa ba.

¹⁷ Lé o Abarahaamu siidéro le Dónbeenĩ yi bïo yi ó o tà le mí ì ya mí za Izaaki lè le muini á à na le yi pãahũ na le le mí ì khén o kúará yi, ká a nɔ̀n zũ kénkén le le Dónbeenĩ mu dó mí jii nɔ̀n wo yi.

¹⁸ Mu bon, le Dónbeenĩ hĩa bía nɔ̀n wo yi: «Ba zàwa na á ĩ dó ĩ jii le ĩ na fon, lé o Izaaki á ĩ ì ðĩn wán á fo ò yíráa 6a.»† ¹⁹ Εε ká a Abarahaamu lon mí yi, ó o le le Dónbeenĩ dà 6a nĩ-hía wee vèení. Lé bũn nɔ̀n á le Dónbeenĩ mu díaráa o za nɔ̀n wo yi, ó o ka lòn yĩa na vèera.

²⁰ Lé o Izaaki siidéro le Dónbeenĩ yi bïo yi ó o dúbuaaráa o Zakoobu là a Ezayuu yi bïo wà 6ueé wé ðání yi.

²¹ Lé o Zakoobu siidéro le Dónbeenĩ yi nɔ̀n á bïo ó o húmú ðñ, ó o dúbuaaráa o Zozεεfu zàwa lè mí nĩ-kéní kéní yi, ò o 6uan mí bũni yi á líí 6úrá ò o 6úaanía le Dónbeenĩ.

²² Lé o Zozεεfu siidéro le Dónbeenĩ yi nɔ̀n ó o húmú pãahũ ó o bíaráa o *Isirayεεle nĩpomu léro ho *Ezipite yi bïo, á zéenia bïo 6a à wé là a nĩ-hĩnmu.

²³ Lé o *Mɔ̀yiize 6àn nùwã siadéro le Dónbeenĩ yi bïo yi á 6a sánkaaráa wo hã pĩna tĩn. Bïo 6a mɔ̀n o za semu, ó o béε bionĩ 6a yí zãna.

²⁴ Lé o Mɔ̀yiize siidéro le Dónbeenĩ yi nɔ̀n á bïo ó o hĩa ðñ, ó o pã le 6a wé yí ve mí làa Ezipite béε hĩnló za. ²⁵ O tà lá le lònbee lè le Dónbeenĩ nĩpomu, à bïo lá dà à wéé o sii ho pòn-za yi, bũn na lé mu bè-kora ó o pã día. ²⁶ Ho Ezipite kòhũ nàfòró wi bũn bon. Εε ká a Mɔ̀yiize cón, á hã làntàa na à là là wo làa bïo 6a wee là là yĩa le Dónbeenĩ mɔ̀n lera bïo

† **11:18** Mí loĩ Bïo jũhũ 6úεnĩ vũahũ (Genèse) 21.12

síi á bïo ñúhũ wi o cǎn làa sòobéε, lé bïo ó o khèra mǎn ho cǔnú na pan wo ho yĩró.

²⁷ Lé o Mǎyĩize síidéró le Dónbeenĩ yi nǎn ó o lóráa ho Ezipite kǎhũ yi wà ò o yí zǎna bïo ho kǎhũ mu bée síi á à cǎ a yi. O ka lè o yĩo wi le Dónbeenĩ na yí máa mi wán, lé bǔn te bïo ó o fǎrá tǎnanáa.

²⁸ Lé o síidéró le Dónbeenĩ yi nǎn ó o dúráa ǎa *zúífùwa sǎnú na ǎa le Paaki, á nǎn le ñii le ǎa khii o Isirayεele ñipomu zǐní zūaṛiní lè le cǎni bèra a na à ho wáayi tonkaro na wee búe ǎa nùpua à yí búe ǎa hínbii zàwa.

²⁹ Lé o Isirayεele ñipomu síadéró le Dónbeenĩ yi nǎn ǎa dàǎna kǎanáa mu yámú ñumu bè-muhũ yi lè mí laà lòn tá henĩ bïo síi. εε ká ho Ezipitesa ñǎn ǎa mǎn bueé zon, á mu ñumu bó ǎa búenbúen.

³⁰ Lé o *Isirayεele ñipomu síadéró le Dónbeenĩ yi nǎn ǎa bánbáa ho Zerikoo lóhó hǎ wizooní bïo hẹṛun, á ho dándá beenĩ na son kǎnía ho lóhó mu yi á tò. ³¹ Lé o háa na lá wee yèé mítén, yǎ ǎa le Arahaabu síidéró le Dónbeenĩ yi nǎn ó o kǎníanáa, ò o yí páanía yí húrun lè le Dónbeenĩ zúkúsa. Lé bïo ǎa cǔiilowà na ló ǎa Isirayεelesa cǎn ó o buan se.

³² Bïo á ĩ yàá wáa à biní ì bío lé mu yén. O Zedion, là a Baraaki, là a Samusǎn, là a Zεfitee, là a *Daviide, là a Samuwεele lè ǎa ñi-cúa fεerowà bïo na ǎa wó á ĩ yí dà máa tè yi búenbúen máa véení.

³³ Lé ǎa síadéró le Dónbeenĩ yi bïo yi nǎn ǎa dàǎna ǎa bá-zàwa, á wó bïo téréna, á yú bïo le Dónbeenĩ dó mí ñii le mí ì na ǎa yi, á mún dàǎna tunnáa ǎa kúdenwà ñiní. ³⁴ Lé le síidéró mu le Dónbeenĩ yi bïo yi nǎn ǎa dàǎna bóráa hǎ dǎ-sǔmáa, á kǎnía mítén ho khà-tóní búeró yi. Ba buεekaa á lò bǎnía

fá. Ba henía mí sía táráa há hía, á dàńna n̄n mí zúkúsa h̄n-táwá. ³⁵ Lé 6a háawa 6úi síadéro le Dónbeenĩ yi n̄n 6a b̄nía m̄nnáa m̄n n̄pua na lá húrun lé b̄io 6a vèera.

Ba n̄pua 6úi 6a j̄inía s̄nía 6a síadéro le Dónbeenĩ yi b̄io yi, á 6a p̄á le mí máa k̄n̄í m̄ten á 6a húrun, bèra a na à 6a b̄iní vèe à k̄n̄í le muk̄n̄í binbirí yi. ³⁶ Ba 6úi j̄à mí yiwa á há l̄ant̄aa kúio 6a yi. Ba han 6a, á can lè há zúak̄aríwà kúaa ho k̄asó yi. ³⁷ Ba 6úi 6a lèekaa lè há huua 6ó, 6a 6úi 6a kúiora lè há k̄ar̄ak̄ar̄awà, ká 6a 6úi bán 6a 6ó lè ho khà-tóní. Ba 6úi bán yí z̄ū hen na 6a à zo, á wee z̄í 6a pia lè 6a via s̄nna. Mu b̄io 6úen6úen f̄oora 6a yi. Ba beera 6a lò làa s̄ob̄éε. ³⁸ Ho ð̄im̄j̄ná yí ko làa ba, lé b̄io 6a s̄ūaaní ho. Ba wee h̄éε v̄íná ho tá henĩ lè há 6úaa yi, á wee h̄éε zo há hue-beera p̄nna lè há k̄ana yi.

³⁹ Le Dónbeenĩ tà bán 6úen6úen b̄io 6a síadéro le yi b̄io yi. εε ká b̄io le Dónbeenĩ mu dó mí j̄ii n̄n le mí ì na 6a yi á 6a màhá pá yí yú, ⁴⁰ lé b̄io Le Dónbeenĩ lá w̄iokaa b̄io s̄ūaaní b̄ūn á ká lè wa 6úen6úen. Lé b̄ūn n̄n 6ar̄én mí d̄on yí ko 6a b̄io j̄ii sí ká war̄én na ká níi ló.

12

Mi wa h̄i wa sía le lònbee lè mí s̄itwà yi

¹ Awa, b̄io á bán s̄ér̄à-kúii so k̄n̄ía w̄en, á min̄én mún wa p̄í b̄io 6úen6úen na wee h̄é w̄en wa máa va lè ho yahó, à mu bè-kora na wee b̄ūmaka w̄en à wa p̄í día, ká mi wa l̄uwí lè wa s̄ob̄éε vaa d̄ā hen na wa ko wa vaa d̄ā. ² Mi wa fá wa ȳio o Yeesu yi. Wón lé ȳia wee wé à wa dàń dé wa sía le Dónbeenĩ yi. Lé or̄én wee tíí wa síadéro mu j̄ii. O tà á 6a 6úaa

wo ho *kùrùwá wán ó o húrun, á tà mu òn n̄yio yi, lé b̄io ó o fèra m̄on le sí-wεε na wi mu m̄on. A há làa na kà wán, ó o òn kará le Dónbeen̄i n̄n-tián̄i.

³ Mi leéka a Yeesu b̄io. Ba bè-kora wérowà h̄in̄on o wán, ká a màhá n̄à mí yi mu búenb̄uen yi. A mi wáa yí le mi bàra t̄eró à yí p̄anká mi wán. ⁴ Mi wee fi le mu bè-kora, εε ká mi òn yí fun làa b̄un yí vaá ó mu húmú yi. ⁵ Mi so yiwa sà le zéeni na le Dónbeen̄i n̄on mia yi le le zàwa b̄io sii le?

«Í za, hen ká a Nuh̄iso wee bé fo, à ù yí p̄í.

Hen ká a wee zá làa fo, à ù yí t̄èè ù bàra.

⁶ Mu bon, o Nuh̄iso wee wé bé b̄ia ó o wa.

B̄ia ó o z̄i le òa b̄io s̄a a yi bán búenb̄uen lé b̄ia ó o wee wé ha.»*

⁷ A lé mi b̄eró b̄io yi n̄on mi lò wee beráa. Le Dónbeen̄i òuan mia le mí kùrú zàwa b̄io sii. Lé o za yén á òn màá màá wé bé? ⁸ Ká le Dónbeen̄i yí màá bé mia le mí zàwa na ká búenb̄uen b̄io, se mi lé le z̄i zàwa, ká mi yín̄on le zàwa binbirí. ⁹ Wa màáwà fù wee bé w̄en á wa m̄un fù wee k̄onbi òa. A mu so yí s̄uaan̄i à wa wé k̄onbi o Maá Dónbeen̄i p̄on b̄un bèra a na wa yí le mukān̄i le? ¹⁰ Wa màáwà wee bé w̄en ho p̄n̄-za yi héha le òa kùrú yilera. Ká le Dónbeen̄i òen wee bé w̄en bèra a na wa b̄io wé se. Le wi à wa ce làa b̄io ler̄en wee ceráa. ¹¹ Wa b̄eró p̄ah̄ú á mu màá wé wé sí w̄en, mu wee wé beé wa lò. εε ká mu véen̄i á b̄ia bó bán lé b̄ia wee wé òa n̄upua na t̄erenna, bán wee wé k̄en ho héerá yi mu b̄io yi.

¹² A mi cén hen̄i mi bàra na tò, mi zen̄i na wee t̄umaka à mi f̄ará òn̄i. ¹³ Mi bè ho w̄h̄ú na muina,

* **12:6** Mi loñ Wàhio v̄ah̄ú (Proverbs) 3.11-12

bèra a na à yia lé o lóní bïo yí dé wán, ká a veenĩ dàń téréń.

¹⁴ Mi wé à ho héerà keń minén lè 6a nùpua búenbúen pãahũ, à ceé miten le Dónbeenĩ yahó, ká bũn mĩa á nùpue woon máa mi a Nùhũso Dónbeenĩ. ¹⁵ O búí yí ví ví à pí le Dónbeenĩ sãamu na le wee wé na a yi. Mi pa miten bïo, mi yí día le bïo búí na yí se à lé mi tãahũ lòn vĩndè-heere à dèé bĩa ká. ¹⁶ Mi pa miten bïo mu koomu lè mí síiwà wéró yi. Mi wé yí zùan bïo bïo sã le Dónbeenĩ yi làa bïo á yia 6a le Ezayuu wórãa mu bïo síi. Wón mən ho dínló yi á pánáa mí nĩ-kĩnmu nən mín fèe yi. ¹⁷ A mu vaa véenĩ ó o wi à bän maá dúgua a yi, ká wón màhá yí wó mu. O o wá hã yèn-ca-poa san à mu yí dàna yí yèrèmaa.

¹⁸ Bïo ho fù làa yahó nùpua vá vaá 6órãa le búee na 6a le Sinayii yi, bũn na ó o nùpue dà wee tũii yi, na lé ho dõhũ, lè le tĩbí-cũaa, lè ho pinpi-beenĩ, á minén yí vá yí vaá 6órãa lahó búí yi làa bũn bän síi. ¹⁹ Ba ná le bũaanĩ wĩló, lè mu tñn-beenĩ sã, á 6a yí dàna mu. A 6a le le Dónbeenĩ yí bĩnĩ yí bío làa mí miten. ²⁰ Lé bïo á bïo mà nən 6a yi po 6a. Bïo ká lé bïo mu tãmu bía: «Nùpue lée nùpue tũaa le búee mu yi, hàrí ò o wé zàn-yia, á wón ñ lèeka lè hã huua á à búe.»† ²¹ Bïo á bán mən á zãnia 6a làa sòobéé, fúaa o *Moyiize bía bïo kà: † zãna zãna á wee zà.

²² Ee ká minén bán vá vaá 6ó le búee na 6a le Sion yi, lè le Dónbeenĩ na wi fèee 6a lóhó yi, hón na lé ho Zeruzaleemu na wi ho wáayi. Mi vá vaá 6ó 6a nùpua cèrèe na wee dí ho sánú yi, bán na lé ho wáayi tonkarowà, lè le Dónbeenĩ hĩnbíi zàwa

† 12:20 Mi loń Léró vũahũ (Exode) 19.12-13

na yènnáa túara le cǎn ho wáayi. ²³ Mi vá vaá bó le Dónbeenĩ hínbii zàwa na yènnáa túara le cǎn ho wáayi yi. Le Dónbeenĩ na wee fi le cítii 6a nùpua búenbúen wán lé dlo mi vá vaá bó yi, á vá vaá bó 6a nùpua na térénna á bǐo jii sú yi. ²⁴ O Yeesu, yĩ kúaará mí cǎni ceéarará wɛn lé wón mi vá vaá bó yi. Lé orén le Dónbeenĩ dǐn wán bǐrǎa le páanii finle làa wɛn. O o cǎni mún bǐo jiihú wi po a *Abɛɛle bǐo.

²⁵ A mi cén wé jí yĩ wee bío làa mia cǎn sese. O *Isirayɛɛle nǐpomu yáania yí jǎ yĩ jǎ 6a zeñ wán cǎn, á le lònbee 6èn yú 6a. Ká warén bán lé le Dónbeenĩ wee bío làa wɛn ho wáayi. Ká wa tun wa jikǎnna le wa máa jí le cǎn, á le lònbee mún ñ yí wɛn lée kǎnkǎn. ²⁶ Le Dónbeenĩ yánkaa wee bío à ho tá búenbúen dèké. A ho zuia á bǐo kà lé bǐo le dó mi jii nɔn wɛn le mí ì wé: «ĩ pá à bǐnì ì wíoka à dèké ho tá, á mún ñ dèké ho wáayi.»† ²⁷ Bǐn kúará le bǐo léra na dà wee dèké á khíi vé. Ká bǐo yí dà máa dèké bǐn ñ kɛn bǐn.

²⁸ Lé bǐn nɔn á warén bá-zàmu na wa yú á yí dà máa dèké. Bǐn bǐo yi à mi wa zǔn le Dónbeenĩ sǎamu na le wó làa wɛn bǐo, à sá na le yi à héha làa bǐo le sǐi vá yi, lè le kǎnbii, lè le ya-hézánii. ²⁹ Mu bon, wán Dónbeenĩ ka lòn dǎhú na wee yáa mu bǐo.

13

Bǐo le Dónbeenĩ nǐpomu ko 6a 6ua lè miten

¹ Mi wañ mín làa bǐo 6a nuzàwa waráa mín bǐo sǐi. ² Ni-hǎni wé huera mi wán à mi 6ua a sese, mi

† 12:26 Mi loñ Aazee vǎahú 2.6

yí le mi yiwa sà bǔn yi. Ba nǐ-dòndáa búí wó mu, á 6a 6uan ho wáyai tonkarowà ká 6a yí zǔ mu. ³ Mi wé leéka bía wi ho kásó yi bǐo, à keń lè mi páanía wi ho yi làa ba. Mi mún wé leéka bía 6a wee beé lò bǐo, à keń lè minén 6a mún wee beé lò.

⁴ Báawa lè mí hǎnání, mi wé bè bǐo le Dónbeenǐ bía yi mu yaamu dǎní yi. O baa tàá o hǎa á yí ko ò o wé hǎ-fénló tàá bá-fénló. Mi zǔń le le Dónbeenǐ khíi síiní 6a hǎ-féwá lè 6a bá-féwá núná.

⁵ Mi yí le mi sía sòobá wé vá le wárí yi dà khíi. Mi le bǐo wi mi cǔn à mi sía wa bǐo yi. Le Dónbeenǐ mí beere yàá bía bǐo kà: «Loń, í máa día fo ũ dòn, í máa pǐ fo hùúu.»* ⁶ Lé bǔn te bǐo wa sía hereka á dà à bíoráa bǐo kà:

«O Núhúso Dónbeenǐ wee séení wɛn fɛɛɛ,
á wa máa zǔn dɛɛ.

Nùpua yí dà dɛɛ búí máa wé làa mi»†

⁷ Bǐa zéenia le Dónbeenǐ bǐo làa mia á mi tà le yi á mi wé leéka bǐo. Mi loń bǐo 6a 6uan lè miten le Dónbeenǐ bǐo dǎní yi vaá húrunnáa. Minén mún 6ua miten lè 6a bǐo síi. ⁸ Bǐo ó o Yeesu *Krista karáa ho hǐihǐ lè bǔn ó o mún karáa ho zuia. Lé bǔn ó o ò dǐnnáa fɛɛɛ máa yèrémá hùúu. ⁹ Mi pa miten bǐo, à yí día le 6a khà mia vǐiní lè ho kàránló síiwà na yí se. Bǐo se lé à wa yí ho pánká le Dónbeenǐ sǎamu na le wee wé bǐo yi, Ká yínɔń hǎ làndáwá na bò ho dǐnló wán bǐo yi.

¹⁰ Warén muinǐ yɛɛní dɛɛ wi. A 6a yankarowà na wee sá 6a *zúífùwa pǔnsòni bùkú yi á yí ko 6a wé dí bǐo wi le wán. ¹¹ Ba yankarowà núnúso wee 6ua

* **13:5** Le bióni mu bía bò bio túara ho Làndá zéeníló vǐahǐ (Deutéronome) 31.6, 8 yi là a Zozue vǐahǐ 1.5 yi. † **13:6** Mi loń Lení vǐahǐ (Psaumes) 118.6

6a bùaa na 6a fũaana cãni à zoráa le *sòobá-lùe yi mu bè-kora sëndíaró bïo yi. Ká 6a bùaa mu bán 6a wee lée cǐi ho donkíahǔ. ¹² Lé làa bǔn síi 6a mún 6uan o Yeesu lóráa ho Zeruzalεεmu lóhó donkíahǔ á lée 6ó. O bïo wó kà síi bèra a na ò o cãni pànká yi, à 6a nùpua bè-kora sén día. ¹³ A mi wǎa wa lée sí a Yeesu mu yahó ho donkíahǔ, à hǎ lantàa na là làa wo bán síi à wa mún tà yi. ¹⁴ Ho lahó na wa wi yi ho ðímíjǎ yi á máa keń bǔn féεε. Lé bǔn te bïo wa wee càráa hǎa wa khíi keení yí ho yǐró na lua yi. ¹⁵ Mi wé wa khòoní le Dónbeení féεε o Yeesu pànká yi, à bǔn wé lòn muiní na wa yan nǎn le yi. Dén muiní so lé wa jíní bè-bíonii na wa wé è khòonínáa le. ¹⁶ Mi wíoka wé wé mu bè-tentewà lè 6a nùpua, à wé séení mún lè mí níi bïo. Bǔn ka lòn muiní, mu bïo sí le Dónbeení yi. Mi yí le mi yiwa sà bǔn yi.

¹⁷ Bǎa wi mi jǔhǔ wán á mi wé bè bíoní yi. Ba wee pa mi bïo, á lé 6arén mún khíi zéení bïo mi bïo karáa lè le Dónbeení. Ká mi wee bè 6a bíoní yi, á 6a wé è sá mí tonló lè le sí-wεε. Ká mi yí máa wé bǔn, á 6a wé è sá ho ká 6a sía yí wan, bǔn á cǔnú mía yi.

¹⁸ Mi wé fio na wεn. Wa láa waten yi, á zǔ le wa yí wó yí khon bïo 6úi yi. A wa mún wí à wa wé wé bïo se féεε. ¹⁹ I wee hení mu á à na mia le mi fio le Dónbeení yi bèra a na à ï yí ho wǎhǔ bǐnǐ 6uen mi cǔn fùafùa.

Hǎ farà

²⁰⁻²¹ Le le Dónbeení wé à mi dàń wé bïo se á le síi vá yi. Lé lerén lé ho héerà 6ànsò. Le bò le páaníi làa wεn féεε lè wa Núhúso Yeesu cãni. Lé lerén vèení wo léra mu húmú yi á wó lè mí nǐpomu paro binbirí. Le o Yeesu *Krista pànká yi à le

Dónbeenĩ mu wé à wa dàń wé bĩo le s̄i vá yi. Le ho cùkú bĩo s̄i a Yeesu Krista yi f̄εεε. *Amiina!

Móndén bionĩ làa t̄εnĩ

²² Wàn zàwa lè wàn h̄ĩnni, h̄ã b̄ioní b̄io ȳen na á ĩ túara kà á mi pa b̄io sese, ĩ túara h̄ã n̄on mia à henínáa mi s̄iá. ²³ Wàn za Tim̄otee á 6a w̄ãa léra ho kàsó yi díá. Ká a yú 6ueé d̄õn f̄uaf̄uá, á wa à bè mín 6ueé 6úεεkí mia. ²⁴ Mi t̄εnĩ mi ya-díwá 6úen6úen yi, làa b̄iá b̄io s̄ã le Dónbeenĩ yi 6úen6úen. Wàn zàwa lè wàn h̄ĩnni na wi ho Italiĩ k̄õh̄ú yi wee t̄εnĩ mia. ²⁵ Le le Dónbeenĩ wé mí s̄ãamu lè mi 6úen6úen.

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fcef9bf